

Il cambiamento climatico

Door klimaatveranderingen wordt in Nederland de dreiging groter dat de zee over het land stroomt. In Italië is het net andersom. Daar ontstaat door klimaatveranderingen het gevaar dat het land de zee instroomt. Maar de gevolgen zijn voor beiden hetzelfde. Als we niets ondernemen, verliezen we ons land aan de zee.

In 2009 heb ik op uitnodiging van gastatelier CAM (Dieuwke Parlevliet) een aantal maanden in haar huis Casa Amenta Maria te Celleno (Italië) kunnen werken. Als ik met Google Earth boven Celleno zweef, dan zie ik rechts van Celleno een klein lichtblauw vlakje, het zwembad van Casa Amenta Maria. Vervolgens zie ik onderaan de steile hellingen de donkere strengen van bomen die langs beken staan. Deze beken zijn niet echt zichtbaar, zo onder het loof van de bomen. Maar zij zijn wel de makers van dit steile reliëflandschap. In mijn werkperiode heb ik veel langs deze beken gelopen en gefilmd. In 2020 werd ik opnieuw uitgenodigd om deel te nemen aan de tentoonstellingsmanifestatie *Incontro* vanwege het tienjarig bestaan van het gastatelier CAM. Door corona werd dat een aantal keren uitgesteld tot uiteindelijk 2022.

Als kunstenaar verdiep ik me in het veranderende landschap en mijn relatie daarmee. Steeds meer maak ik gebruik van feitelijke gegevens over dat landschap en mijn concrete aanwezigheid daarin. Sinds 1995 observeer ik een stuifvallei in de duinen van Burgh-Haamstede. Sindsdien heb ik verschillende malen deelgenomen aan projecten en tentoonstellingen naar aanleiding van veranderende landschappen.

Het waddengebied:

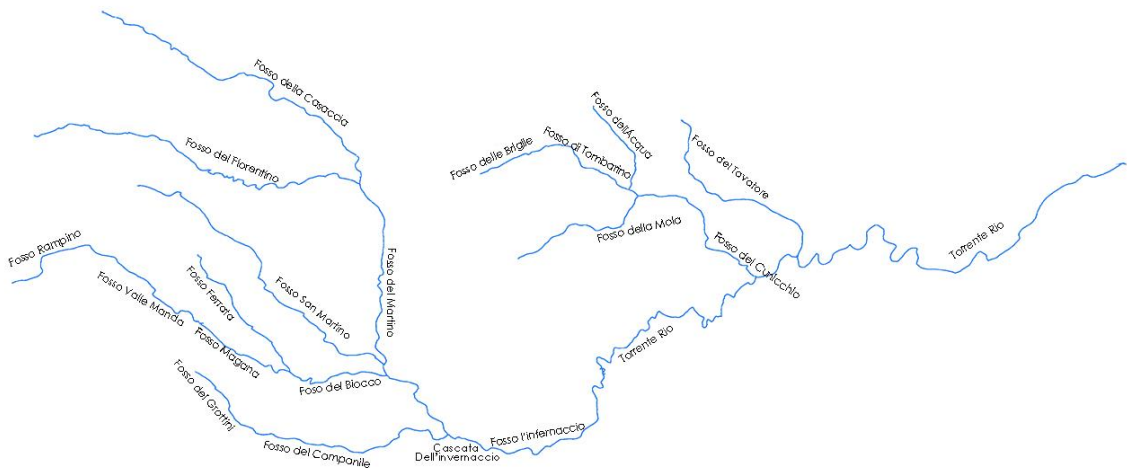
- *Into The Great Wide Open* Vlieland 2014 <https://www.marinusvandijke.nl/vlieland/start.htm>
- *Wad-gasten* Terschelling 2014 - 2016, Schiermonnikoog 2015- 2016 en Helgoland 2016. <https://imrama.eu/>
- *opkomend en afgaand tij* Rottumerplaat 2021 <https://www.marinusvandijke.nl/boeken/opkomendtij/rottum.html>

Beken en rivieren:

- *De Dommel, te mooi om waar te zijn*, 2001, Brabant Nederland. <https://www.marinusvandijke.nl/indruk/kafttent.htm>
- *De Natouze, Vivre Le Lieu*, 2014, Bourgondië Frankrijk. <https://www.marinusvandijke.nl/natouze/natouze.html>
- *De Ruiten Aa, beek in beeld 2.0*, 2018-heden, Westerwolde Nederland. <https://www.marinusvandijke.nl/ruitena/doc.html>

Bij *Incontro* ben ik vooral ingegaan op de effecten van klimaatveranderingen, veroorzaakt door de beeklopen in de omgeving van Celleno. En op de verschillen van klimaatveranderingseffecten daar in Italië en hier in Nederland. In Italië wordt door langdurige droogte en plotselinge heftige regenbuien de dreiging, dat het land de zee instroomt, steeds groter. Terwijl hier in Nederland het gevaar bestaat, dat door de zeespiegelstijging de zee het land overstroomt. Tegelijkertijd wil ik de bewoners bewust maken over de beeklopen en hun invloed op de omgeving. Ik had ontdekt, dat wegen, landbouw en woongebieden zich voornamelijk op de heuvels bevinden en dat de bewoners weinig relatie of affiniteit hebben met de diep in de dalen verscholen beken.

Afgelopen winter heb ik me op Internet verdiept in de structuur en geschiedenis van de watersystemen in de omgeving van Celleno. Naar aanleiding hiervan heb ik een kaart gemaakt waarop de beeklopen en hun namen staan. Deze kaart heb ik als basis gebruikt voor het maken van verschillende aquarellen en een beeld in blauw transparant plexiglas. De organisatie van *Incontro* hadden verschillende locaties voorgedragen om je werk te kunnen laten zien. Mijn keuze viel op de Lavatoio waar het beekwater nog doorheen stroomde.

Het stroomgebied van de beken rond Celleno bij natte en droge periodes.

De uitsnede van het bekenpatroon heb ik als mal gebruikt om op verschillende plekken in Celleno beekloopafdrukken te maken met aarde, opdat men bewust werd hoe en waar de beken rond Celleno lopen.

In de Lavatoie heb ik een workshop en een performance gedaan voor betrokken bewoners en verschillende jongeren van de plaatselijke school.

Op de kaart met de beeklopen vroeg ik de aanwezigen aan te geven waar hun woonhuis zich bevindt.

Met de kaart van slootpatronen op Schouwen-Duiveland, de omgeving waar ik woon, en de beeklopenkaart van de omgeving Celleno, geef ik de verschillen aan tussen beide landschappen en hun klimaatsveranderingsproblematiek. In het Italiaans worden kleine sloten genoemd zoals bij ons de kleine kanalen sloten genoemd worden. Het is mooi om te zien dat het patroon van de sloten in Celleno en van die in mijn omgeving heel erg verschillen van vorm. De twee kaarten met slootpatronen zijn qua grootte in verhouding tot elkaar afgebeeld.

Aan het eind van de workshop heb ik de dreiging van het in de zee stromen van het vruchtbare land doormiddel van een performance zichtbaar gemaakt.

Naast de wasplaats werd in een grot mijn film *Primavera*, die ik in 2009 heb gemaakt, vertoond.

In diezelfde ruimte waren een aantal kunstenaarsboeken te zien die ik tijdens mijn verblijf in Italië in 2009 gemaakt heb.

Dare Su over kuddevormen op de heuvels tegenover het gastatelier CAM. Deze heb ik weergegeven door in elk schaap een gaatje te maken. Daardoor ontstaat, als je bladert, op de linker pagina een telkens veranderende kuddevlek.

Gosse di Sudore, gaat over zweetpatronen weergegeven en is ontstaan doordat ik telkens hetzelfde rondje over de heuvel liep en het zweet van mijn voorhoofd liet druppelen op een geprinte foto van de plaatselijke bodem. Omdat de inkt in water oplosbaar was, ontstonden steeds complexere vormen en prachtige kleuren.

De organisatie van *Incontro* heeft samen met de gemeente Celleno verschillende instanties uitgenodigd om aan een round table discussie deel te nemen, waar ook de klimaatsverandering een onderwerp van gesprek was.

Met dank aan:

Comune di Celeno (It), La fondazione d'arte Zeeuws Blauw en Stichting Gerbrandy Cultuurfonds